

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 3 sierpnia 2012 r. powód A. W. wniósł o zasądzenie od pozwanej Gminnej Spółki (...) w D. na swoją rzecz kwoty 76.292 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wytoczenia powództwa do dnia zapłaty oraz o zasądzenie od pozwanego na swoją rzecz kosztów sądowych, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych. W uzasadnieniu powód wskazał, że jest właścicielem zabudowanej działki gruntu o nr ewidencyjnym 30/1 położonej w D. II nr 39A. Z działką powoda graniczą urządzenia wodne w postaci rowu melioracyjnego oraz przepustu pod drogą publiczną. Powód wskazał, że rów melioracyjny znajdujący się na granicy jego nieruchomości nie spełnia wymogów co do przepustowości i do chwili obecnej nie został poszerzony. W maju 2010 r. doszło do zalania nieruchomości powoda. Zdaniem powoda wylanie wód na teren nieruchomości spowodowane było nienależytym utrzymaniem przez pozwaną spółkę wodną wskazanych powyżej urządzeń wodnych. W wyniku zalania powód poniósł szkodę w wysokości dochodzonej pozwem. (pozew –k.2-5)

W odpowiedzi na pozew pozwana nie uznała powództwa tak co do zasady, jak i co do wysokości, wniosła o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kosztów postępowania według norm przepisanych. Pozwana wskazała, że: zalanie nieruchomości powoda nastąpiło w maju 2010 r., kiedy to na terenie gminy D. wystąpiły wyjątkowo intensywne opady deszczu, zalanie nieruchomości powoda nie było skutkiem nienależytego utrzymania rowu melioracyjnego przez pozwaną, ale splywem wód opadowych z nieruchomości sąsiednich w kierunku działki powoda, spowodowanym naturalnym ukształtowaniem terenu, rów melioracyjny, będący w zarządzie pozwanej spółki, nie służy powszechnej ochronie przeciwpowodziowej, brak jest dowodów świadczących o tym, że rów melioracyjny biegnący wzdłuż działki powoda nie był drożny. (odpowiedź na pozew –k.70-71)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powód jest właścicielem zabudowanej działki gruntu o nr ewidencyjnym 30/1 położonej w D. II nr 39a. (okoliczność bezsporna)

Teren obejmujący wieś D. II był objęty melioracją wodną w systemie drenowania szczegółowego wraz z wykonaniem poprzez odbudowę rowów melioracyjnych. Na działce powoda występuje rów melioracyjny oznaczony numerem ewidencyjnym (...), którego przebieg pokazany jest na kserokopii fragmentu mapy w skali 1:2000 i 1:5000. (opinia biegłego –k.209, mapa –k.8-10, mapa –k.72)

Przedmiotowy rów figuruje w ewidencji wód, urządzeń wodnych oraz zmeliorowanych gruntów, prowadzonej przez Wojewódzki Zarząd Melioracji i (...) w Ł.. (informacja Wojewódzkiego Zarządu Melioracji i (...) w Ł. –k.11)

Rów o nr ew. R-8 jak i obszar zmeliorowany są objęte działalnością Gminnej Spółki (...) w D.. Spółka wodna jest powołana dla utrzymywania oraz eksploatacji urządzeń służących m.in. do prowadzenia racjonalnej gospodarki na terenach zmeliorowanych poprzez utrzymywanie sieci drenarskiej i rowów. Spółka (...) w D. nie jest utworzona do utrzymywania oraz eksploatacji urządzeń służących do ochrony przed powodzią. (pismo Wojewódzkiego Zarządu Melioracji i (...) w Ł. –k.12, statut Gminnej Spółki (...) –k.93-102)

Rów melioracyjny o nr R-8 jest odbiornikiem wód przypowierzchniowych z terenu, na którym znajduje się nieruchomość powoda. Wody przypowierzchniowe są to wody gruntowe użytków rolnych, pochodzące z sączeń śródglinowych pochodzących z niewielkich zawodnionych przewarstwień zaglinionych piasków i żwirów oraz opadów atmosferycznych w warunkach normalnych. Rów R-8 na etapie projektowania i dla potrzeb ochrony użytków rolnych przed nadmiarem wody (na etapie eksploatacji) został dostosowany do wartości rocznego opadu rocznego normalnego, który waha się od 500 mm na N. – (...) do 534 mm w rejonie D.. Woda, która odpływa korytem rowu, dostaje się do niego drogą powierzchniową i podziemną. Jest to zarówno woda z opadów deszczu normalnego, jak również powstała z topnienia śniegu. Całkowita ilość wód opadowych w przekroju obliczeniowym równa przepływowi (...) = 0,263m³/s jest mniejsza od przepustowości rowu, która wynosi 0,541m³/s. Oznacza to, że woda wysoka wielka

doroczna (przeływy tzw. roztopowe) (...) lub Q3L, na które są zazwyczaj projektowane rowy melioracyjne swobodnie może być przepuszczona odbiornikiem tj. rowem R-8. (opinia biegłego –k.218-224)

Z istniejącego dwuotworowego przepustu ciągu drogi powiatowej w D. II woda przechodzi odcinkiem rowu otwartego z ujściem do dwustopniowego przepustu w schemacie dwuotworowym ciągu drogi dojazdowej śródpolnej. D. (dwustopniowy) przepust zabudowany jest kręgami żelbetowymi o średnicy 50 cm i kręgami dodatkowymi o średnicy 30 cm stanowiącymi upust ulgowy. D. przepust ciągu drogi śródpolnej jest dostosowany do przepustowości rowu melioracyjnego. Przy pełnym przepływie wody obliczeniowej tzw. melioracyjnej istnieje pełna gwarancja przepustowa przepustu. Przy danych wodach ponadbrzegowych w rowie tzw. powodziowych istnieje pełna gwarancja swobodnego spływu wód przez drogę śródpolną. (opinia biegłego –k.314-318)

W miesiącach maj- czerwiec 2010 r. miało miejsce wezbranie rzek, w tym rzeki M., do której ma ujście rów melioracyjny o nr ew. R-8. Wezbranie to należało do jednych z najwyższych od początku obserwacji hydrologiczno – meteorologicznych. Spowodowane było dużymi opadami, które występowały od połowy maja. Powodem wystąpienia silnych opadów był rozległy i rozbudowany pionowo układ niżowy. Sumy opadów w maju i na początku czerwca dochodziły do 500 mm. Maksymalne opady dobowe dochodziły do 80-100 mm. W wyniku wystąpienia znacznych sum opadów nastąpiły wzrosty stanów wody, w tym rzeki M. w okolicach D.. Spływ wód opadowych był powolny i długotrwały. Stany wody zbliżone do maksymalnych utrzymywały się przez 2-3 dni, a przekroczenie stanów alarmowych 6-13 dni. Taki stan nie pozwalał na swobodne przejście spływu wód z rowów melioracyjnych, w tym z rowu o nr R-8 w miejscowości D. II. (opinia biegłego –k.224-225)

W dniu 30 maja 2010 r. w rejonie miejscowości D. II występowały burze atmosferyczne z opadami deszczu o chwilowym natężeniu rzędu 78 mm/godz. lub większym, co można określić jako deszcz nawalny. (ekspertyza przybliżonych warunków atmosferycznych –k.83)

W omawianym zdarzeniu wystąpiło natężenie deszczu znacznie przekraczające sumę opadów rocznych przyjmowanych w rozwiązaniach melioracji wodnych szczegółowych. (opinia biegłego –k.226)

Nieruchomość położona w D. II o nr 39A zlokalizowana jest w niekorzystnych warunkach terenowych, w zaniżeniu w stosunku do otaczających wysoczyzn terenowych. W wyniku deszczu nawalnego rów melioracyjny, którego parametry zostały dostosowane do opadu normalnego nie mógł przyjąć wody pochodzącej z deszczu nawalnego. Przepiętione koryto rzeki M. nie mogło zapewnić swobodnego spływu wód z wysoczyzny terenowej. (opinia biegłego –k.227-228)

Po zalaniu w dniu 30 maja 2010 r. cała powierzchnia działki powoda była zalana wodą. Woda stała od wejścia na działkę do schodów wejściowych do domu. Poziom wody sięgał 20-30 cm. Woda po zalaniu utrzymywała się na działce powoda przez 7-8 godzin a potem stopniowo odpływała. (zeznania świadka A. D. –k.115-116, zeznania świadka W. D. –k.118–119, zeznania świadka R. W. –k.119-120)

Zarządzeniem nr (...) (45)2010 Wójta Gminy D. z dnia 31 maja 2010 r. została powołana Gminna Komisja do spraw szacowania strat w gospodarstwach domowych powstałych wskutek powodzi w maju 2010 r. w Gminie D.. (zarządzenie –k.84)

Powód nie zgłosił szkody do w/w komisji. (zeznania świadka M. M. –k.135)

Rów melioracyjny biegnący wzdłuż działki powoda był poddany robotom konserwacyjnym w 2007 roku. (umowa – k.73-77, protokół odbioru –k.80)

Pismem z dnia 19 marca 2012 r. pełnomocnik powoda wezwał pozwanego do zapłaty na rzecz powoda kwoty 71.292 zł tytułem odszkodowania za zniszczenia spowodowane zalaniem nieruchomości położonej w D. II 39a. (wezwanie do zapłaty –k.13-14)

W odpowiedzi na wezwanie do zapłaty pozwany oświadczył, że nie uznaje roszczenia zgłoszonego przez powoda zarówno co do zasady, jak też co do wysokości. Pozwany podniósł, że niesłuszny jest zarzut neutrzymywania urządzeń

wodnych w należyтым stanie, a zalanie nieruchomości powoda w maju 2010 r. nie było wynikiem niesprawności urządzeń melioracyjnych, a zostało spowodowane nawalnymi opadami deszczu. (odpowiedź na wezwanie do zapłaty –k.15)

Sąd oddalił wniosek pełnomocnika powoda o kolejną opinię uzupełniającą biegłego. W ocenie Sądu opinia podstawowa oraz uzupełniająca w sposób wyczerpujący odpowiadają na wszystkie zagadnienia, które były przedmiotem opinii. Wobec braku wykazania zasady odpowiedzialności pozwanego bezprzedmiotowe było prowadzenie postępowania dowodowego na okoliczność wysokości szkody.

Sąd zważył co następuje:

Powód, reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika, nie wskazał podstawy prawnej dochodzonego roszczenia. Z uzasadnienia pozwu wynika jednak, że powód odpowiedzialności pozwanej upatrywał w nienależyтым utrzymaniu urządzeń wodnych znajdujących się w pobliżu nieruchomości powoda, co – zdaniem powoda- skutkowało zalaniem jego nieruchomości w maju 2010 r. Odpowiedzialność pozwanej należy zatem rozpatrywać w świetle art. 415 KC.

Zgodnie z art. 70 ust. 1 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne, melioracje wodne polegają na regulacji stosunków wodnych w celu polepszenia zdolności produkcyjnej gleby, ułatwienia jej uprawy (mechanicznej) oraz na ochronie użytków rolnych przed degradacją oraz przed powodzią w odniesieniu do melioracji podstawowej, a w odniesieniu do melioracji szczegółowej przed odprowadzaniem nadmiaru wody. Przedmiotem prawa wodnego są przede wszystkim melioracje wodne techniczne, w obrębie których wyróżnia się urządzenia melioracji podstawowych i szczegółowych, w zależności od ich funkcji i parametrów (art. 70 ust. 2). Rozróżnienie melioracji wodnych podstawowych i szczegółowych jest prawnie istotne z uwagi na odmiennie ukształtowany obowiązek ich utrzymania. Utrzymanie urządzeń melioracji wodnych szczegółowych należy do właścicieli gruntów lub spółki wodnej (art. 77 ust. 1), natomiast urządzeń melioracji wodnych podstawowych do Skarbu Państwa, gdyż stanowią jego własność, a utrzymanie urządzeń wodnych należy według ogólnej reguły do ich właściciela (art. 62 ust. 2).

W myśl przepisów ustawy Prawo wodne, rowy melioracyjne są urządzeniami melioracji wodnych szczegółowych (art. 73 ust. 1 pkt. 1). Do podstawowych zadań melioracji wodnych szczegółowych należy odprowadzanie nadmiaru wody oraz w miarę potrzeby uzupełnianie jej niedoboru.

Zgodnie z powołanym przepisem art. 77 ust. 1 prawa wodnego, utrzymywanie urządzeń melioracji wodnych szczegółowych należy do zainteresowanych właścicieli gruntów, a więc takich właścicieli gruntów, na które urządzenia te wywierają korzystny wpływ. Jeżeli urządzenia melioracji wodnych szczegółowych są objęte działalnością spółki wodnej – to obowiązek utrzymania tych urządzeń należy do tej spółki. Zgodnie z art. 64 ust. 1 utrzymywanie urządzeń wodnych polega na ich eksploatacji, konserwacji oraz remontach w celu zachowania ich funkcji.

Postępowanie dowodowe nie potwierdziło zarzutów powoda odnośnie niewłaściwego utrzymania przez pozwaną rowu melioracyjnego, znajdującego się na granicy nieruchomości powoda. Jak wynika z opinii biegłego, rów melioracyjny spełnia wymogi co do przepustowości. Trzeba zauważyć, że obowiązek „utrzymywania” urządzeń melioracji wodnych szczegółowych nie oznacza i nie może być rozszerzany na obowiązek odbudowy, rozbudowy czy też przebudowy tych urządzeń. Te czynności mieszczą się bowiem w pojęciu „wykonania” urządzeń melioracji wodnych szczegółowych, o którym jest mowa w art. 9 ust. 2 ustawy prawo wodne, i który to obowiązek należy do właścicieli gruntów i jest realizowany przy pomocy Skarbu Państwa (Marszałka Województwa) w trybie art. 74 ustawy Prawo wodne, jako zadania z zakresu administracji rządowej. Bezzasadne jest zatem kierowanie do pozwanej zarzutu, iż rów melioracyjny nie został poszerzony. Poszerzenie rowu wymagałoby jego przebudowy, co nie należy do obowiązków pozwanej.

Należy podkreślić, że zgodnie z przepisami ustawy Prawo wodne oraz statutem pozwanej spółki, do obowiązków Gminnej Spółki (...) w D. nie należy utrzymywanie oraz eksploatacja urządzeń służących do ochrony przed powodzią.

Ochrona przed powodzią jest bowiem zadaniem organów administracji rządowej i samorządowej (art. 88a ust. 1 Prawa wodnego). W zakresie ochrony przed powodziami zastosowanie znajdują regulacje z działu Va Prawa wodnego.

Analiza powołanych przepisów ustawy Prawo wodne prowadzi do wniosku, że rów melioracyjny o numerze ewidencyjnym (...), będący przedmiotem postępowania, zalicza się do urządzeń melioracji wodnych szczegółowych, nie zalicza się natomiast do urządzeń przeciwpowodziowych. Rów melioracyjny R-8 jako urządzenie melioracji wodnych szczegółowych służy do odprowadzania nadmiaru wody oraz w miarę potrzeby uzupełniania jej niedoboru. Nie służy natomiast ochronie przed powodzią, która jest zadaniem urządzeń melioracji podstawowych, takich jak np. wały przeciwpowodziowe, zbiorniki retencyjne, cieki wodne. Niezasadne są zarzuty powoda dotyczące nienależytego utrzymania rowu przez pozwaną. Nie zostało udowodnione, że rów biegnący wzdłuż działki powoda nie był drożny. Z przedstawionych przez biegłego obliczeń przepustowości rowu wynika, że w stanie przekroju hydraulicznego rów był zdolny przejąć nadmiar wody z gruntu w warunkach normalnych, jak i wód wielkich miarodajnych roztopowych. Należy wziąć pod uwagę, że zalanie nieruchomości powoda nastąpiło w maju 2010 r., po wyjątkowo intensywnych opadach deszczu, przekraczających średnią sumę opadów rocznych, które spowodowały podtopienia na terenie całej gminy D.. Nawiasem mówiąc, powód nie zgłosił wystąpienia szkód do specjalnie powołanej w tym celu komisji gminnej. Z ustaleń faktycznych wynika, że zalanie nieruchomości powoda nie było skutkiem nienależytego utrzymania rowu melioracyjnego przez Gminną Spółkę (...) w D. (taka okoliczność nie została udowodniona), a spływem wód opadowych z nieruchomości sąsiednich w kierunku działki powoda i dalej w kierunku rzeki M., spowodowanym naturalnym ukształtowaniem terenu.

Należy też wskazać, iż zgodnie z przepisami prawa budowlanego (tekst jedn. Dz. U. z 2013 r. poz. 1409 z późn. zm.) i przepisami rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. nr 75 poz. 690 ze zm.) – budynek z pomieszczeniami przeznaczonymi na pobyt ludzi powinien być wznoszony poza zasięgiem zagrożeń i uciążliwości określonych w przepisach odrębnych. Zgodnie z par. 11 ust. 2 do uciążliwości zalicza się w szczególności m.in. powódzie i zalewanie wodami opadowymi. Należy stwierdzić, że usytuowanie zabudowy w tak niekorzystnym ukształtowaniu terenowym, w jakim znajduje się działka powoda, było zbyt ryzykowne w odniesieniu do naturalnego czy wymuszonego spływu wód przypowierzchniowych.

Podsumowując, należy stwierdzić, że nie zostały spełnione przesłanki odpowiedzialności pozwanej. Brak jest winy pozwanej polegającej na nienależyтым utrzymaniu urządzeń wodnych znajdujących się w pobliżu nieruchomości powoda. Zalanie nieruchomości zostało spowodowane deszczem nawalnym, którego przedmiotowy rów melioracyjny (nie będący urządzeniem przeciwpowodziowym) nie był w stanie przyjąć oraz niekorzystnym położeniem terenowym nieruchomości powoda. Szkoda jest zatem skutkiem okoliczności, za które pozwana nie ponosi odpowiedzialności. Wobec powyższego powództwo podlegało oddaleniu w całości.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 KPC, zasądzając na rzecz pozwanego koszty zastępstwa procesowego w wysokości odpowiedniej do wartości przedmiotu sporu oraz opłatę skarbową od pełnomocnictwa.